MUZEJSKI RAVNATELJ
LJUBLJANA JUGOSLAVIJ

Št. 173 Poštnina poračunjena (U. C. cen in posta) V Trstu, v petek, 22. julija 1927. Posamezna številka 30 cent. Letnik LII

List izhaja vsaki dan zjutraj razen ponedeljka. Naročnina: za 1 mesec L 8.—, 3 mesece L 23.—, 6 mesecev L 45.—, celo leto L 75.—, v inozemstvo mesečno L 6.50 [illegible] Posamezna številka 30 stot. — Oglasnina za 1 mm prostora širokosti 1 [illegible] za trgovske in obrtne oglase L 1.—, za smrtnice, zahvale [illegible] L 1.50, oglase denarnih zavodov L 2.— [illegible] na prvi strani L 2.—

EDINOST

Uredništvo in upravništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in denar pa upravništvu. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarne «Edinost». Poduredništvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Narodna avtonomija koroških Slovencev

Kot so naši čitatelji že obveščeni, so koroške nemške stranke vložile v koroškem deželnem zboru zakonski predlog o takoimenovani narodni avtonomiji za tamkajšnje naše brate, slovensko narodno manjšino na Koroškem.

Nemški listi v Avstriji so objavili to vest precej šumno ter jo predstavljali kot velik in pomemben dogodek v zgodovini narodnih manjšin. Še posebno se je naglašala moralna stran novega zakona, kajti s svojo silo dobrega zgleda da bo moral izsiliti posnemanje tudi po drugih državah, posebno tam, kjer se nahajajo nemške narodne manjšine. Skratka: nemška «naklonjenost in radodarnost» napram Slovencem v kulturnih stvareh naj bi izzvala povsod drugod, kjer se nahajajo narodne manjšine (posebno nemške), nekako silno gibanje v prid narodnih manjšin v smislu gesla: Nazaj k narodnim samoupravam!

V čem obstoji ta naklonjenost in radodarnost koroških nemških strank napram tamkajšnjim Slovencem, je našim čitateljem tudi že znano. Ustanovi se za koroške Slovence narodni kataster, v katerega bodo sprejeti vsi Slovenci, ki se prijavijo in ki so nad 20 let stari. Vpisovanje se bo vršilo vsako leto skozi 14 dni. Vsi Slovenci narodnega katastra bodo tvorili slovensko kulturno občestvo, ki se bo delilo v posamezne šolske občine. Po vseh občinah, kjer bo vsaj 40 šoloobveznih otrok takih starišev, ki so se vpisali v narodni kataster, se ustanovi slovenska šola. Slovensko narodno občestvo bo imelo svoj šolsko-kulturni narodni svet s sedežem v Celovcu, kateri bo imel med drugim tudi pravico predlagati v imenovanje učitelje na slovenskih šolah. Učitelji bodo morali biti v načelu avstrijski državljani, a dovoljene bodo v tem oziru tudi izjeme. Stroške za tako ustanovljeno slovensko manjšinsko šolstvo bo nosil koroški deželni zbor.

To je glavna vsebina zakonskega predloga, ki ga proučuje sedaj pravni odsek koroškega deželnega odbora, da mu da končno obliko. Tudi med našim ljudstvom je vzbudilo to vprašanje precejšnje zanimanje, saj smo tudi mi narodna manjšina in poleg tega istorodna manjšina s koroškimi Slovenci. Kot taki pozdravljamo vsak pokret in vsako pobudo, ki bi utegnila približati narode in države pravilni rešitvi manjšinskega vprašanja. Tudi ni nobenega dvoma, da predstavlja narodno-kulturna avtonomija eno izmed možnih **resnih** podlag za dosego tega cilja. Toda tu se javlja sam ob sebi tehten pridržek. Jasno je namreč, da more biti kaj prida le taka narodno-kulturna avtonomija, ki v resnici nudi trdna jamstva za čim uspešnejšo tudi praktično udejstvitev načela avtonomije v vsem šolsko-kulturnem obsegu take ustanove.

Če promatramo sedaj načrt koroških strank s tega vidika, moramo priti — žal — do zaključka, ki bo vse prej nego tak, da bi mogli pozdraviti pobudo koroškega deželnega zbora kot nekako odločilno dejstvo v zgodovini razmerja med vladajočimi narodi in narodnimi manjšinami. Predvsem se vsiljuje vprašanje: čemu narodni **kataster?** Mislimo, da je odgovorila na to vprašanje že dunajska «Neue Freie Presse», ki je pisala v svojem poročilu o tej stvari, da se hoče dati z novim zakonom samo onim Slovencem, ki so **«national-slowenisch»** (narodni Slovenci) možnost, da pridejo do svoje šole.

Kulturna avtonomija torej že vnaprej ni preračunjena na vse Slovence, temveč le na oni del, ki bo imel praktično možnost, (ne zakonito pravico, kakor bo formulirana na papirju), t. j. dejansko svobodo, da se bo mogel v koroških razmerah tudi v resnici prijaviti v kataster. V kateri «kataster» pa pridejo potem vsi oni Slovenci, ki niso «national-slowenisch», temveč na pr. «sozialdemokratisch-slowenisch»?

Tako se nam predstavlja ustanavljanje slovenskega kulturnega občestva potom katastra, t. j. z drugimi besedami potom nekakega novega ljudskega štetja v resnici kot sumljiva hiba celega načrta, radi česar nikakor ne bo mogel zadovoljiti koroških Slovencev. Istotako mu tudi neprizadet in pravicoljuben gledalec ne bo mogel priznati one moralne vrednosti, ki bi jo sicer imel, če bi se z njim uvajal povsem naravni «kataster» koroških Slovencev, če bi — z drugimi besedami — enostavno določal, da tvorijo vsi koroški Slovenci brez razlike eno enotno kulturno občestvo, ki ima pravico do slovenskih šol in naj jih po zakonu dobi in ima.

Le taka narodno-kulturna avtonomija pa bi mogla biti koroškim Slovencem v resnici koristna, a na drugi strani Avstriji v upravičen ponos.

Korporacijski akcijski odbor

za nadzorovanje cen

RIM, 21. Načelnik vlade je sporazumno z ministroma za finance in za narodno gospodarstvo izdelal dekret, s katerim se ustanavlja korporativni akcijski odbor za nadzorovanje cen, strškov in plač.

Odbor bo deloval pod neposrednim nadzorstvom načelnika vlade. Svoj sedež ima v ministrstvu za korporacije. Tvorijo ga minister in državni podtajnik za korporacije, državni podtajnik ministrstva za narodno gospodarstvo, glavni tajnik fašistovske stranke, tajnik narodnega sveta korporacij, generalni ravnatelj profesionalnih udruženj in po en zastopnik ministrstev za notranje zadeve, za finance in za narodno gospodarstvo. Odboru bo predsedoval minister za korporacije, v njegovi odsotnosti pa drž. podtajnik.

Odbor bo skrbel za enotno postopanje v vprašanju cen, stroškov in plač v zvezi z valutno politiko, v kolikor spadajo taka vprašanja v kompetenco ministrstev za korporacije, za notranje zadeve, za finance in narodno gospodarstvo, in v kolikor spadajo v delokrog profesionalnih udruženj in fašistovske stranke.

Odlok za ustanovitev tega akcijskega odbora je prinesla sinoči «Gazzetta Ufficiale».

Korporativni akcijski odbor za cene, stroške in plače je že konstituiran z imenovanjem kompetentnih višjih državnih funkcionarjev. Jutri se bo odbor prvi krat sestal.

Olajšave uvozničarjem

Odredba finančnega ministrstva

RIM, 21. (Izv.) Finančni minister je izdal novo naredbo glede nakupovanja deviz. Ta naredba pomeni znatno olajšavo uvozničarjem. Mnogokrat so trgovci prisiljeni poravnati inozemskim dobaviteljem deloma ali v celoti fakture za blago, ki še ni prispelo v Italijo. Zato tudi ne morejo predložiti bankam vseh onih listin, ki jim dajejo pravico za nakup tujih deviz. Da se temu nedostatku odpomore je finančni minister sporočil kompetentnim bankam, da smejo na lastno odgovornost odstopiti takim trgovcem potrebne devize. Vendar pa so ti trgovci obvezani predložiti naknadno predpisane listine ozir. vrniti tuje valute.

Novi predsednik izvoznega zavoda

RIM, 21. Na mesto dr. Alberta Pirellija, ki je podal iz že znanih razlogov ostavko, je načelnik vlade on. Mussolini imenoval za predsednika izvoznega zavoda on. Gvidona Junga.

Strokovna udruženja ne smejo trgovati

RIM, 21. Načelnik vlade je kot minister za korporacije razposlal vsem konfederacijam in avtonomnim federacijam okrožnico, v kateri jih opozarja, da profesionalna udruženja v zmislu čl. 7. «Listine dela» ne smejo trgovati, delati reklamo in propagando oz. posredovati v prid enemu ali drugemu bitju, zavodu, trgovini ali privatniku.

Cigarete «Eja»

RIM, 21. (Izv.) V kratkem bodo prišle v razprodajo nove cigarete «Eja», ki se bodo po kakovosti in zunanjosti po vsem razlikovale od cigaret isteg atipa, ki so se že prodajale.

Železniški tarifi

se bodo revidirali?

RIM, 21. (Izv.) V gospodarskih krogih pravijo, da se bo čimprej izvedla revizija železniških tarifov. Po bitki za revalutacijo lire bi bila taka revizija nujno potrebna; to predvsem radi vprašanj, ki so v zvezi s proizvodnjo in prometom.

Iz mnogih krajev se oglašajo taki, ki bi radi videli, da bi se revizija izvršila s primerno širokogrudnostjo. Pri tem naglašajo, da bi izdatno znižanje tarifov samo koristilo državnim železnicam, saj je znano, da se promet poveča, če so prevozni stroški manjši, in bi bili radi tega tudi dohodki državnih železnic večji.

Pri generalnem ravnateljstvu drž. železnic pa baje niso povsem istega mnenja in so merodajni krogi vsekakor zelo rezervirani. Po novih tarifih bi se dohodki zmanjšali spet za 10 milijonov lir. In pomisliti je treba, da so se radi olajšav, ki so se dovolile v preteklem mesecu, že znižali dohodki državnih železnic in sicer za približno 70 milijonov lir na leto.

Delovanje posebnega tribunala

Proces proti komunistom iz Imole

RIM, 21. (Izv.) Pred posebnim tribunalom za obrambo države se je davi pričel proces proti komunistom iz Imole. Na zatožni klopi sedi 19 oseb. Zagovarjati se morajo, ker so obdolženi, da so — združeni v prevratniško organizacijo — hoteli potom oborožene vstaje spremeniti ustavo države in obliko režima. Obdolženi so tudi, da so bili člani organizacije, katere namen je bilo hujskanje k sovraštvu med socialnimi razredi.

Na dopoldanski razpravi so se prečitale obtožnice in zapisniki, sestavljeni tekom preiskav. Obravnava se je nadaljevala popoldne z zaslišavanjem prič. Kot prvi je bil zaslišan obtoženec Demetrij Mazzini, ki je trdil, da je nedolžen. Priznal je samo, da je bil od l. 1925. do 1926. član komunistične stranke. Tudi drugi obtoženec Limoni Alojz je zanikal vsako krivdo. Rekel je, da ni nikoli slišal govoriti o kakšni zalogi orožja, ki naj bi služilo za oboroženo vstajo proti državnim oblastem. Vpisal se je v komunistično stranko leta 1920, takoj po livornskem kongresu.

Zaslišali so se nato še drugi obdolženci, ki tudi zanikajo sleherno krivdo, čeprav so oblasti proti njim nabrale mnogo obtežilnih dokazov.

Sviloreja

RIM, 21. (Izv.) «Informatore della Stampa» pravi, da je svilodni urad ministrstva za narodno gospodarstvo že dobil poročila iz raznih krajin o uspehih akcije za pospeševanje sviloreje. V prihodnjih dneh se bo sestala posebna komisija, ki bo med drugim razpravljala tudi o razdeljevanju nagrad.

Telefonski tarifi

RIM, 21. (Izv.) Prometni minister Ciano je imenoval komisijo, ki se bo pečala z vprašanjem revije telefonskih tarif.

Hudi vihar

na otoku Formosa

TAIHOKA (Formosa), 20. Strahovit vihar se je sprožil v soboto zvečer nad Formoso in deloma še sedaj divja v severnem delu otoka. Vihar je povzročil mnogo škode in je zahteval veliko število človeških žrtev.

Po dosedanjih vesteh je 16 mrtvih in kakih 100 ranjenih. Veliki nasadi sladkornega trsja so bili opustošeni.

Pokolj v Opotalu v Nikaragui

NEW-YORK, 20. Tukajšnji listi prinašajo in komentirajo vesti, ki prihajajo iz Nikarague in glasom katerih so ameriška letala pobila in razgnala 500 vojakov nikaraguajskega generala Sandina. Obležalo je mrtvih 360 ljudi.

Na kongresu panameriških laburistov so se vršile povodom te vesti burne protestne razprave. Ameriški zunanji minister Kellog je utemeljil nastop ameriških čet v južno-ameriški republiki z nesoglasjem, ki ga kažejo tako nikaraguajski konservativci kot liberalci napram generalu Sandinu.

Proglas romunske vlade

povodom smrti kralja

BEOGRAD, 21. (Izv.) Romunska vlada je izdala sledeč proglas na narod:

«Romuni! Prvi kralj velike Romunije je preminul po težki bolezni in je prerano končal najslavnejše vladanje, ki je uresničilo stoletne sanje našega naroda. Ko je kralj Ferdinand stopil na prestol, je obljubil pred narodnim predstavništvom, da bo dober Romun. Njegovo vladanje je dokazalo, da je svojo obljubo docela izpolnil.

Neutešeni oplakujemo dan smrti največjega in najblažjega Romuna. Nikdar ne bomo mogli pozabiti, da ni bilo žrtve, ki je kralj Ferdinand ne bi storil za svojo državo. Bil je neomajen v vojni, dober in moder v miru.

Z neomajno udanostjo napram dinastiji in s spoštovanjem napram ustavi se moramo z ljubeznijo in zaupanjem v usodo domovine in kralja Mihajla zediniti in zastaviti vse svoje sile, da se zagotovi sijajna bodočnost velike Romunije, tako globoko užaloščene.»

Obsedno stanje v Bukareštu

Pogreb kralja Ferdinanda se bo vršil v soboto

BUKAREŠT, 21. (Izv.) Po vsej Romuniji je odrejeno narodno žalovanje. Vse veselice, svečanosti, gledališke in druge predstave so do nadaljnjega prepovedane. Gostilne in kavarne smejo biti odprte samo do polnoči. Vojni minister je izdal proglas, v katerem opozarja prebivalstvo, da se bodo izjemne določbe obsednega stanja najstrožje izvajale, in svari posebno pred razširjanjem neresničnih vesti. Vsa državna poslopja in važne prometne ustanove je zasedlo vojaštvo. Povsod so izobešene žalne zastave, v cerkvah se darujejo maše zadušnice.

BUKAREŠT, 21. (Izv.) Pogreb romunskega kralja Ferdinanda se bo vršil v soboto ob 8. uri zjutraj. Truplo so včeraj prepeljali iz Kopišta v Sinaji v palačo Kotroceni, kjer je bilo položeno na mrtvaški oder.

Balzamiranje je izvršil vseučiliški profesor dr. Minovici. V soboto bodo prepeljali truplo v Curto des Agres, kjer bo položen v kraljevo grobnico.

BEOGRAD, 21. (Izv.) Iz Bukarešta javljajo, da je v Bukarešti proglašeno obsedno stanje.

Sožalne brzojavke

predsednika jugoslovenske narodne skupščine

BEOGRAD, 21. (Izv.) Predsednik narodne skupščine Marko Trifković je odposlal predsedstvu romunske narodne skupščine sožalne brzojavke. Enaka brzojavka je bila poslana predsedstvu senata. Razen tega je Marko Trifković odposlal sožalno brzojavko tudi jugoslovenski kraljici Mariji.

BEOGRAD, 21. (Izv.) Ministrski predsednik Velja Vukičević in dr. Kumanudi sta se kralju peljala nasproti do Vinkovcev. Načelnik vlade je vzel s seboj ukaz, da se kraljevska oblast prenese na vlado za čas odsotnosti kralja ter da se na mesto ministra dr. Mijovića in Ninka Perića, ki odpotujeta v Bukarešt, določita kot namestnika ministra Šumenković in Velja Popović.

Žalovanje na rimskem dvoru

radi smrti kralja Ferdinanda

RIM, 21. (Izv.) Kralj je odredil 15-dnevno žalovanje na dvoru radi smrti romunskega kralja Ferdinanda. Žalovanje se je pričelo včeraj.

Rimski guverner knez Potenziani je poslal županu Bukarešta brzojavko, v kateri izraža povodom smrti kralja Ferdinanda najgloblje sožalje v svojem imenu in v imenu meščanstva.

Vest o kraljevi smrti je prinesel v Vatikan romunski poslanik; sporočil jo je vatikanskemu državnemu tajniku kardinalu Gasparriju, ki je takoj izrekel svoje sožalje. Kardinal Gasparri je nato sporočil papežu Piju XI. to tužno vest, ki ga je iznenadila in užalostila.

Na pobudo romunskih poslaništev pri Kvirinalu in pri Vatikanu se bo jutri v grško-romunskem kolegiju vršila slovesna maša-zadušnica, katere se bodo poleg raznih zastopstev, udeležili tudi vsi člani diplomatskega zbora.

Jugoslovenska demokratska stranka

BEOGRAD, 21. (Izv.) Danes ob 10. uri dopoldne se je sestal k svoji seji izvrševalni odbor Jugoslov. demokratske stranke. Popoldne se je nadaljevala razprava. Zunanji minister dr. Marinković je predlagal, naj se dne 23. ali 24. julija vrši seja širšega odbora Jugoslovenske demokratske stranke. Predlog je bil sprejet. Predvsem pa bo treba počakati Davidovića, ki se namerava podati na agitacijsko potovanje. Novinarjem je Davidović izjavil, da se namerava podati v Tetovo.

Udeleženci so povedali novinarjem, da so na seji izvrševalnega odbora Jugoslovenske demokratske stranke razpravljali o strankarskih zadevah. Davidović je izjavil, da je vse v redu in so vse nasprotne govorice in verzije, ki krožijo med političnimi krogi, brez vsake podlage.

Odgovor nemške vlade

na belgijsko noto o trditvah belgijskega vojnega ministra

BERLIN, 21. Agencija «Wolff Bucan» sporoča, da je nemški poslanik v Bruslju izročil Vanderveldeju odgovor na «memorandum» belgijske vlade, v katerem je podal belgijski vojni minister Broqueville pojasnila glede svojih izjav o nemški državni brambi.

Nemški odgovor zavrača informacije, na katerih so temeljile Broquevillejeve izjave, kot neresnične in brez podlage. V ostalem pa pravi odgovor, da je napačno soditi razoroženo Nemčijo kot nevaren element, proti kateremu bi se moralo energično in resno postopati. Nemčija je v stanu dokazati, da so vojne oblasti tekom poslednjih let iz vojaške službe odpustile celo manj ljudi, nego to dovoljuje versailleska pogodba.

Odgovor zavrača tudi trditev belgijskega vojnega ministra, ki je dejal da zamore Nemčija na mah potrojiti svoje vojne sile.

Kar se pa tiče visokega vojnega proračuna v Nemčiji, utemeljuje nemški odgovor s tem, da v Nemčiji vojaška služba ni obvezna, pri kateri so stroški za vzdrževanje vojnih sil v vsakem slučaju manjši.

Nemški odgovor pri belgijski vladi ni našel razumevanja in se je ta sinoči sestala, da izdela nov odgovor na to nemško noto.

Pokop dunajskih žrtev

Število mrtvih je narastlo na 100

DUNAJ, 21. Včeraj se je vršil pogreb žrtev, ki jih je v pret. tednu zahtevala dunajska revolta. Do včeraj jih je umrlo 99 nesrečnikov.

Dolga vrsta krst, s srebrom pobarvanih in z rdečimi rožami pokritih se je razvrstila na velikem trgu pred osrednjim pokopališčem. In ob njih so stali ljudje, trudni in razjokani. Zaostale družine in zastopniki strank. Ob straneh pa se je drenjala množica radovednežev. Ulice in veliki trg, vse v črnih zastavah.

Delavstvo je ostalo pri svojem delu. Le v znak sožalja je bilo delo ustavljeno za 10 minut. Ob dolgi vrsti krst so spregovorili socialistični voditelj, neki komunist in zastopnik dunajske občine. Nato so bile posamezne krste prenešene ali na grobišče ali v krematorij. V naglici so se izvršili cerkveni blagoslovi. Tu je blagoslavljal katoliški duhovnik, pri drugem protestantovski, pri tretjem spet rabin. In nato so bile vse krste predane majki zemlji.

Pa niso bile vse žrtve pokopane. Še jih čaka cela vrsta na svojo zadnjo pot. Danes je doseglo število žrtev 100. Ranjencev je v celoti okrog 600, med njimi 350 policijskih organov. Oblasti so doslej izvršile kakih 500 aretacij. Tako se zaključuje žalostna bilanca dunajskih krvavih dni.

Odmevi dunajskih dogodkov

v sovjetski Moskvi

BERLIN, 21. «Berlingske Tidende», ki izhaja v Kopenhagenu prinaša dalje poročilo o manifestacijah v Moskvi, ki so se vršile povodom vesti o dunajski revolti. Manifestacija se je vršila v nedeljo v moskovski operi. Navzoči so bili tudi avstrijski madžarski člani «Kominterna» in Bela Khun. Govorniki so usmerili ost ruske zunanje politike, ki ji je zmanjkalo tal na Kitajskem proti Balkanu in naznačevali kot vreden center te propagande avstrijsko prestolico. Velike manifestacije so se vršile tudi v Leningradu, Harkovu in drugod. Vsi boljševiški listi poveličavajo dunajske dogodke kot vstajenje komunizma v srednji Evropi.

Dogodki na Kitajskem

Preganjanje komunistov - 12.000 funtov šterlingov za Borodinovo glavo

ŠANGHAJ, 20. Čang-Kai-Šek in Feng-Ju-Siang sta sklenila premirje. Sovražnosti v pokrajini okrog Šanghaja so prekinjene. Kljub temu pa se položaj za Čang-Kai-Šeka razvija neugodno, ker so mu zmanjkala sredstva za nadaljevanje kampanje proti nordistom. Kot izgleda, so komunisti izgnani tudi iz Han-Kova, vendar ta vest še ni potrjena. Umaknili so se baje v Kju-Kjang, kjer se nahajata tudi Borodin in nacionalist dr. Chen.

Razširjajo pa se z druge strani govorice, da pripravljajo na eni strani pohod na Nan-King in Šanghaj, na drugi strani pa se nameravajo umakniti v Kanton. Tudi te govorice so zelo dvomljive.

Čang-Kai-Šek je razpisal na Borodinovo živo ali mrtvo glavo nagrado v znesku 12.000 funtov šterlingov.

Komentar francoskih listov o atentatu na ameriško poslaništvo v Nizzi

PARIZ, 21. Tukajšnji listi se živahno zanimajo za atentat na ameriško poslaništvo v Nizzi. Kot domnevajo, so ga izvršili ekstremistični elementi in to v znak protesta proti obsodbi Sacca in Vanzettija. O atentatu smo že poročali. Policija še vedno ni izsledila krivcev.

DNEVNE VESTI

Včerajšnja zaplemba

Včerajšnjo številko «Edinosti» nam je prefektura zaplenila. O ukrepu smo prejeli sledeči odlok:

Prefekt tržaške pokrajine

Videvši slovenski list «Edinost» od 21. julija 1927. št. 172., ki izhaja v Trstu;

Upoštevajoč, da dopis iz Gorice pod naslovom «Odredba» vsebuje — radi tendenciozne izpustitve utemeljitve ukrepa o rekviziciji — elemente, ki bi znali razdražiti duhove ob nevarnosti za javni red;

Videvši veljavne določbe o tisku in čl. 3. občinskega in pokrajinskega zakona od 4. februarja 1915. št. 148.

odreja:

Slovenski list «Edinost» od 21. julija 1927. št. 172, kateri izhaja v Trstu, se radi gori omenjenega dopisa zapleni.

Pričujoči odlok mora biti objavljen po ravnateljstvu lista v naslednji številki.

Izvršitev odloka je naložena kr. kvesturi v Trstu.

Trst. 21. julija 1927.
(Leto V.)

Prefekt:
Fornaciari.

***

Naše pojasnilo

Objavljajoč odlok o tem ukrepu, ki nas je nepričakovano zadel, izjavljamo, da smo dotično vest objavili na podlagi prvih informacij, ki smo jih dobili v sredo zvečer, in da nam motivacija ni bila znana. Včeraj — v četrtek — popoldne pa se je podal naš goriški dopisnik po natančnejše informacije do lastnice «Trgovskega doma», do Trgovsko-obrtne zadruge, kjer so mu blagohotno pokazali dotični prefektov odlok, ki na sledeči način utemeljuje rekvizicijo:

Jemlje se na znanje pismo izvanrednega komisarja za deželno goriško upravo, v katerem ta predočuje potrebo, da se re-

kvirira poslopje «Trgovski dom» ter da se v njem nastanijo uradi deželne uprave, oziroma onih javnih uradov, bitij in korporacij, za katerih stanovanja mora deželna uprava skrbeti. Izdelan je že sicer definitiven načrt o sistmatizaciji javnih uradov, toda nepremostljive težkoče so onemogočile zaenkrat rešitev. «Trgovski dom» je po svoji legi in sposobnosti najbolj primeren za ta namen.

Odobrijo se ta izvajanja in se rekvirira «Trgovski dom» za tri leta na razpolago goriške pokrajinske uprave v gori navedeni namen v smislu kr. odloka-postave z dne 14. aprila 1927, št. 597.

Izvajanje zakona o najemninah

Občinski svetovalni urad za stanovanja opozarja, da se bo izvršilo znižanje najemnine za 10% pri vseh stanovanjih od 5 do 8 sob, in to tudi tedaj, če bi znašala po tem znižanju celotna najemnina manj nego štirikratno predvojno svoto.

Istotako se bo znižala najemnina za 10% pri takih stanovanjih (torej pri stanovanjih, ki obsegajo nad pet in ne nad osem sob) tudi tedaj, če sedanja najemnina ne znaša štirikratne predvojne svote.

Najemniki naj se čim prej obrnejo do hišnih gospodarjev, oziroma upraviteljev, da uredijo z njimi vprašanje novih najemnin, in to v skladu z novim zakonom o najemninah kakor tudi v skladu s svoječasnim sporazumom, ki je bil sklenjen med fašistovsko stranko in Zvezo hišnih posestnikov in kateri predvideva znižanje novih uvedenih **poviškov** za 30 %.

V slučajih spora radi znižanj, ki jih uvaja zakon o najemninah, naj se najemniki obračajo na pretorja, a v slučaju spora radi skrčenja novega poviška za 30%, naj se obrnejo na občinsko poravnalno komisijo. Do skrčenja zadnjega poviška imajo pravico oni najemniki, ki z najemnino, katera bi se imela plačevati od 27. avgusta 1927. dalje, ne prekašajo štirikratne predvojne svote na eni strani in ki bi na drugi strani morali plačevati od 24. avgusta 1927. dalje vsaj 2½ krat toliko, kot je znašala predvojna najemnina.

Občinska poravnalna komisija zopet redno uraduje.

Smrtna kosa.

Iz Pule nam pišejo:

Umrl je v sredo v Puli v 24. letu starosti Bogomil Čargo sin prvega kancelirja Franca Čargo pri Civ. in kaz. tribunalu v Busto Arsizio.

TRŽ. KMET. DRUŽBA V TRSTU ima danes ob 7. popoldne redno odborovo sejo.

TRGOVSKI BLAGOVNI TRG.

Blagovni trg, dobavni vir mesta Trst, je v tekočih dneh pozorišče izredne živahnosti in intenzivnega dela. Skoro neverjetna bi se morda zdela trditev, da se delo na blagovnem trgu prične vsak dan, oziroma vsako noč že opolnoči. Okrog dveh popolnoči priplujeta v pristanišče motorni jadrenici «Ponente» in «Levante», ki zbereta dnevno ves pridelek okolice Kopra, ki je namenjen Trstu.

Blaga je mnogo — za Trst izredne količine vsake vrste pridelka so nakopičene v koših, vrečah, jerbasih, brentah, košarah in natresene na tla na nepravilnem četverokotniku na korzu Cavour.

Navzlic tem količinam pa je na trgu konkurenca zelo bleda. Vzrok temu ni znan. Radi tega seveda trpijo precej cene, toda domače blago — pridelek tržaške bližnje in daljne okolice tekmuje uspešno s cenami uvoženega blaga, kar morda ni ravno tako slabo.

Trg je prenapolnjen s paradižnikom. Neverjetno je, koliko tega sadu porabi Trst. Dnevno ga je na trgu 400—500 centov, ki so ob 8. uri, ko se trg zaključi, že razprodani. To blago je letos na splošno le srednje vrste in zaostaja za kakovostjo lanskega pridelka.

Polagoma začenja tvoriti važen predmet trga vsakovrstni fižol. Tudi to blago ne dosega kakovosti lanskega. To se sicer še ne more trditi z gotovostjo, kajti za to blago imamo še zelo veliko dni v tem letu.

Druga zelenjava sledi zvesto v količini in kakovosti potrebam Trsta.

Velike važnosti je tudi sadni del trga. Pomladno sadje je seveda že popolnoma izginilo in trg začenja polagoma spominjati na bližajočo se jesen. Iz brent se smejejo rdečelične hruške in jabolka, v tenek papir zavite delikatne breskve dajejo resno obličje delikatesne trgovine velikemu delu sadnega trga. Razne vrste sadja, spadajočega v razred češpelj, kakor cimbarji, slive, češplje, «amoli» in «ronglò» so kupcu v vrečah, brentah in jerbasih na razpolago. Ronglò so tudi v košarah z znamko tvrdke, ki jih prideluje. Tega blaga je zelo mnogo na trgu. Skupno ga bo kakih 300—350 centov.

Nov pojav na trgu je prvo grozdje, ki pa vzbuja pri kupcih še preprecej nezaupanja. Cena prvemu grozdju ni ravno pretirana, toda tudi blago ni baš prvovrstno.

Kupčije so zelo živahne, toda brez senzacij. Življenje trga je skoro mehanično, enolično. Cene so v primeri z lanskimi precej viseke in ne kažejo nikake tendence, ne navzgor, ne navzdol.

Eden glavnih dobaviteljev za sadje Goriška, dočim dobavlja največ zelenjave Istra.

Tržaška okolica pa igra tudi letos na trgu svojo navadno vlogo.

Cene na včerajšnjem trgu:

Zelenjava: Česen 130 lir za stot; špargiji 350; pesa rudeča za kuho 80—100; pesa navadna 60—100; korenje 120—150; zelje 60—70; vrzote 100—120; čebula 40—70; kumare 90; fižol v stročju 90—180; fižol v stročju za luščenje 150—240; malancane 100—180; paprika zelena in rudeča 150—320; krompir 50—80; grah (pozni) 120—200; paradižnik 30—80; radič 60—100; spinača 110—120; buče za kuho 70—160.

Sadje: breskve 150—700; marelice 200—300; amoli 60—180; fige 80—180; jagode 550; hruške 60—340; melone (vodne) 110—240; češplje 170—200; «ronglò» 120—260; grozdje 200—400; pomaranče 100 lir za zaboj; limone 25—35 lir za zaboj.

Večina cen brutto per netto.

OPOZORILO DIJAKOM

Dijaki, ki reflektirajo na podporo dijaške Matice v Trstu, naj ne pozabijo, da je rok za vlaganje tozadevnih prošenj le do 31. avgusta 1927. Na pozneje došle prošnje se ne bo oziralo.

Iz tržaškega življenja

Samomor neznanke.

Sinoči okoli 19. ure so otroci, ki so se igrali na zemljišču v bližini občinskih hiš pri Sv. Alojziju, zapazili v globokem jarku, kakih 50 metrov od borovega gozdiča, truplo neznane ženske, ki je ležalo nepremično na oveli travi. Otroci so seveda prestrašeni zbežali in obvestili o njihovem odkritju nekega mestnega stražnika, ki so ga srečali na cesti. Ta se je podal na označeno mesto, kjer je na prvi pogled spoznal, da je neznanka, zelo borno oblečena ženska kakih 45 let, že žrtva; smrt je očividno nastopila pred mnogo urami, kajti na truplu je bilo že opaziti prve znake razkrajanja. Po karakterističnem smradu karbolne kisline, ki se je širil okrog trupla, in po steklenici, ki je ležala poleg neznanke, je stražnik mogel brez težave ugotoviti, da gre za samomor. Stražniku ni preostajalo drugega, kot da je obvestil o stvari orožnike, ki so se podali na lice mesta ter ugotovili dejansko stanje. Pri neznanki niso našli nikakih listin, zato ni bilo mogoče ugotoviti njene istovetnosti.

Po oblastvenem izvidu je bilo truplo prepeljano v mrtvašnico mestne bolnišnice.

Dve nezgodi pri delu.

Ko je včeraj popoldne delal pod zidarskim odrom v tovarni olja pri Sv. Andreju, je 43-letnemu težaku Pasquale Rifilliju, stanujočemu v Rocolu — Molino a vento št. 75, podla na glavo opeka, ki je zdrknila iz roke zidarju, zaposlenemu na odru. Radi udarca se je siromak zgrudil napol nezavesten in prvi hip se je zdelo, da se je zelo hudo pobil. Toda, ko je dospel na lice mesta zdravnik rešilne postaje, ki so ga telefonično obvestili o nezgodi, je bil Arfilli že skoro popolnoma pri sebi. Ker je pa precej močno krvavel iz nenevarne rane na glavi, je bil prepeljan v mestno bolnišnico, kjer je dobil potrebno pomoč. Nato je bil prepuščen domači negi.

— Podobna nezgoda je doletela včeraj popoldne 28-letnega podajača Karla Prodana, stanujočega v zagati Cristoforo Colombo št. 7. Ko je okoli 18. ure delal v novi hiši, ki jo gradijo v ulici Regina Elena št. 39, mu je z zidarskega odra v prvem nadstropju priletela na glavo opeka, ki je brez dvoma zdrknila iz rok kakemu delavcu.

Prodan je zadobil več centimetrov dolgo, skoro do kosti segajočo rano nad desnim sencem. Siromak je dobil potrebno pomoč v mestni bolnišnici, kamor se je zatekel v spremstvu nekega tovariša. Nato je bil na lastno željo prepuščen domači negi; okreval bo v 10 dneh.

Nenavadna tatvina.

Predpreteklo noč so neznani zlikovci vlomili v neko kolibo v bližini nabrežinskega vodovoda, katera je last družbe, ki gradi novo cesto med Trstom in Tržicem, ter ukradli — ker drugega niso našli — 2½ kilograma smodnika, 4 kg dinamita in 150 dinamitnih vžigalnikov. Tatvino je odkril včeraj zjutraj uslužbenec družbe Aldo Menegatti, ki je javil dogodek orožnikom

— Ker je ukradel v delavskih barakah v Grljanu par čevljev na škodo delavca Marija Breda, je bil včeraj aretiran 17-letni Desli S., stanujoč v ulici Lloid. Orožniki so našli v stanovanju aretiranca ukradene čevlje in jih zaplenili. S. je bil odveden v zapor.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Premestitev

Premeščen je dosedanji konzul dvainšestdesete soške legije milice cav. uff. Enrico Francisci, ki odhaja s 1. avgusta, da prevzame poveljstvo legije v Folignu. Na njegovo mesto pride konsul Maggiore - Vergano pl. cav. Ernesto.

Prepoved gledališke predstave v Dornbergu

Predstavo Nicodemijeve komedije «Scampolo», ki se je imela vršiti v nedeljo, dne 24. t. m. v Dornbergu (gostovanje «Dramskega društva» iz Gorice), je oblast prepovedala.

Pade in se potolče po obrazu

Mali, štiriletni deček Lumbar Viktorček, iz ulice Cappucini št. 11 je pri igranju padel tako nesrečno z neke skale, da se je pri padcu potolkel močno po obrazu. Došel je Zeleni križ in ga odvedel v mestno bolnišnico.

Strahovi se maščujejo?

Kakor je poročala včerajšnja «Edinost», se vsak večer zbirajo na trgu Piazutta množice ljudi, ki čakajo na strahove, ki baje strašijo v palači nekdanjih grofov Coronini. Tudi v sredo zvečer enajste je nenadoma privršala nevihta, ki jih pa ni vseh odgnala. Samo enkrat je treščilo in strela je udarila prav v bližini hiše ter je nekega Čerkon Antona, 17 let starega, stanujočega v ulici Capella 42, ki je stal v bližini nekih železnih vrat, prav pošteno osmodila. Poleg tega se je prav močno ostrašil, pa ne strahov, ampak strele. Dospeti je moral Zeleni križ. Morda se pa duhovi maščujejo radi ljudske radovednosti.

ČRNIČE.

Prepoved.

Pevski koncert, ki se je imel vršiti v nedeljo, dne 24 tega meseca v Črničah in na katerem je imelo nastopiti več društev iz Vipavske doline, se ne bo vršil ,ker ga je oblast prepovedala.

CERKNO

Razpust društva.

V Cerknem je bilo te dni razpuščeno «Prosvetno društvo». Kot vzrok razpustitve se v odloku navaja, da se je v društvu gojil protidržavni duh.

TEMNICA

Poroki

Dne 24. t. m. se bo poročil Rogelja Franc z gdč. Regino Trampuževo in Stanislav Trampuž z gdč. Valerijo Rogelja. Ženin in nevesta Rogelja sta sin in hči temniškega poštetata. Obema paroma obilo sreče!

SELA NA KRASU

19-letnemu pastirju Ferfolji se je izgubila ovca. Iskal jo je dolgo, a vse brez uspeha. Ko se je splezal na nevarno mesto, mu je udaril v nos hud smrad Pogledal je bolj natančno in je opazil na dnu globokega jarka človeško truplo. — Naznanil je vso zadevo oblasti. V razpadajočem truplu so spoznali 33-letno ženo Araher Marijo roj. Konjc, ki je dne 3. aprila izginila iz hiše v Selih na Krasu št. 21 in so bila vsa poizvedovanja po njej popolnoma brezuspešna. Ne veruje se, da bi se bil zgodil kak zločin in bi bila pokojnica žrtev zločinske roke, prej se sklepa na nezgodo, nesrečo. Sicer bo pa komisija vso zadevo preiskala.

GRAHOVO.

Odgovor na dopis v «Edinosti» 9. t. m. glede MLEKARNE.

Vendar je tudi našo mlekarno doletela čast, da ji delajo reklamo, po listih, ampak sira vendarle do danes še nismo prodali po L 6.50, temveč se je doseglo do sedaj najmanj L 6.80 za kg, ako to koga, izven društvenikov, kaj zanima..... Blago je v obče in vedno popolnoma odgovarjalo, kupci se vedno bolj zanimajo za grahovski sir in v dokaz temu naj služi, da se pri nas ne nahaja nikoli kaka večja zaostala zaloga.

Mlekarsko osobje tudi zadovoljuje s svojim delovanjem, uspehom in knjigovodstvom, blago do sedaj še ni nikoli prišlo v kvar in društveniki še niso dosedaj trpeli nikake škode. —

Kar se tiče mlekarne same kot poslopja, pa naj zadostuje dopisniku, da ve, da je bilo svoječasno kupljeno po možnosti prispevanja posameznih društvenikov, kajti tukaj pač ne razpolagamo z onimi sredstvi in kapitali, kakor kake velike, centralne mlekarne, ali znano je pa tudi, da se vodstvo trudi, da po možnosti izboljša bodisi poslopje in lokale kakor tudi proizvode same. —

Ni ravno pohvalno, da se skuša v sedanji obči krizi blatiti mlekarne, oziroma našo grahovsko mlekarno, — po časopisih, bolje in primerneje bi bilo, da bi dotičnik dajal svoje, gotovo dragocene nasvete naravnost vodstvu ter z besedo in dejanjem, pa še morda z materijalno podporo pripomogel, da bi mlekarna izboljšala svoje delovanje v vsakem oziru in se povzpela do iste višine, ki jo dopisnik zahteva. — Sicer je izboljšanje mlekarne na vsej črti tudi vedno želja in resna skrb vodstva in društvenikov samih, čeprav so ti, kakor je dopisniku gotovo znano, le bolj priprosti in ubožni, ki morejo le skrajno skromno naprej in z omejitvijo vseh večjih izdatkov. —

Gospodarstvo

TRŽ. KMET. DRUŽBA V TRSTU

ima v zalogi:

Semena: nizkih Erfurtskih karfjol, brokol, zelja, vrzot, solate, auguštane, solate endivije, sveže dospelo seme kranjske repe jesenske, peteršilja, špinače motovilca, graha, majarona ter razna druga semena za sedanjo setev.

Detelje: Seme inkarnatne detelje, lucerne ali večne detelje in trileteme štajerske detelje.

Kmetijsko orodje: Transportne in navadne vrče za mleko, mlečne posnemalnike, škropilnice «Vermorel» in Volpi, zalivalnike, pluge, gnojnične sesalke, žitne čistilnice in razno ročno orodje.

Kose znamke Merkur od 55 do 70 cm. klepala, senene vile, grablje, kosišča itd.

UMETNA GNOJILA. Superfosfat, amonijev soliter, kalijevo sol.

Za Tomaževo žlindro sprejemamo naročila.

Čebelarske potrebščine: Izgotovljene A.-Ž. panje, trčalnice za med originalne «Graze» od najboljše nemške tovarne na 3 in 4 satnike, zaklopne kozice za odlaganje satnikov, lesene sipalnike, čebelarske maske in pipe, kadilnike in samokadilnike, vilice in nože za odkrivanje satnikov, pocinjena sita za med, vse kovinaste dele za A-Ž panje, satnice iz naravnega voska ter vse drugo potrebno čebelarsko orodje. **Na zahtevo pošljemo cenik.**

TRŽ. KMET. DRUŽBA V TRSTU ulica Torrebianca 19 in Raffineria št. 7. — Telefon 44-39.

BORZNA POROČILA.

Trst, 21. julija 1927

Amsterdam 731-741, Belgija 352.50-357.50, Francija 71.75-72.25, London 89.15-89.45, New York 18.32-18.42, Španija 309-319, Švica 351.92½-355.92½, Atene 24.12½-24.62½, Berlin 431.75-441.75, Bukarešt 10.85-11.35, Praga 54.15-54.65, Madžarska 315-325, Dunaj 253.50-263-50, Zagreb 32.11-32.61.

Uradna cena zlata (20. 7.) L 355.07; vojnoodškodninske obveznice 62.25.

RAZNE ZANIMIVOSTI

Kdaj bo konec sveta?

Vedno se pojavi kdo, ki prorokuje konec sveta. Dosedaj še ni nobena prorokba držala. Sedaj trdi zopet neki angleški svečenik, po imenu H. Harter, da bo — po njegovih, «natančnih računih» konec sveta leta 1934. In sicer katastrofa se bo zgodila na sledeči način: V bližini reke Jordana se bo zemlja razpočila. Skozi to razpoko pa bo bruhnila morska voda in nastal bo vesoljni potop, ki bo uničil zemljo. To se seveda ne sklada s sporočilom sv. pisma, ki poroča, da je Bog obljubil da ne bo nikdar več vesoljnega potopa. Ob koncu pa pripominja «učeni» Harter, da bo še prej boljševizem v Rusiji dočakal svoj zlom.

Duševnost leningrajske šolske mladine.

Da bi ugotovili, kako in na kaj misli leningrajska šolska mladina, so tamošnji učitelji priredili med 10—15-letnimi šolarji obojega spola anketo, ki je bila omejena na vprašanje: «Kaj bi počel, ako bi imel čarodejno čepico?» (Čarodejna čepica ima — kakor nam je znano iz pravljic — lastnost, da napravi tistega, ki se z njo pokrije, nevidnega.)

Vprašanje je bilo torej originalno zato se ni čuditi, če so bili originalni tudi odgovori, ki so v mnogih slučajih iznenadili ne le učitelje, temveč tudi leningrajsko javnost samo. Anketa je bila anonimna, zato so mogli šolarji popolnoma iskreno izraziti svoje misli. Ker je na vprašanje odgovorilo kakih 4000 šolarjev, seveda ne moremo navesti vseh odgovorov; navesti hočemo le najbolj značilne. Evo nekatere odgovore dečkov:

«Pokradel bi ves denar v Leningradu».

«Oropal bi draguljarsko delavnico.»

«Ubil bi angleškega kralja, pa bi nato prevzel njegovo mesto.»

«Vse Angleže bi zastrupil.»

Še bolj radikalen je bil v svojem odgovoru drugi deček, ki je napisal: «Prepotoval bi ves svet, pobil bi vse buržuje ter njihovo imetje razdelil delavcem.»

Enajstletni deček, ki se očividno bolj zanima za svetovno politiko kot za..... poštevanko, se je odrezal tako-le: «Odpotoval bi na Kitajsko in bi ustanovil tam sovjetsko državo.»

Tudi odgovori deklic so bili zelo značilni. 14-letna šolarka je odgovorila enostavno: «Nakradla bi mnogo pudra in karmina..»

Drug odgovor se je glasil: «Rada bi imela mnogo perila, zato bi šla z začaranim klobukom v Pasaž (veliko trgovino z modnimi predmeti) in bi nakradla toliko perila, koliko bi ga mogla odnesti».

Odgovori deklic pa so se večinoma tikali kinematografa. Tako je n. pr. 12-letna deklica izrazila željo, da bi najrajše postala Mary Pickfordova.

Par let starejša deklica je imela bolj praktično željo; dejala je, da bi izkoristila čudežno moč začaranega klobuka s tem, da bi se poročila s Harry Pilom, slovitim kinematografskim igralcem.

V splošnem je izid ankete neprijetno iznenadil učitelje, kajti le majhen odstotek šolarjev je pametno odgovoril. Nad 25 odstotkov šolarjev, ki so se udeležili ankete, pa je takih, ki bi s pomočjo začaranega klobuka najrajše kradli. Pač žalostna slika duševnosti leningrajske šolske mladine.

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Fabio Filzi 23, pouk in prevodi v vseh jezikih. 953

SLUŽKINJI DVE sprejme gostilna. Naslov pri tržaškem upravništvu. 974

STOLICE, lesene, masivne, pripravne za gostilne, 100 kosov, se prodajo za polovično ceno. Laurenčič via Gatteri 7/II 975

100 KOSOV aluminija à 1.50 kos prodam. P. Oberdan 1. 973

BABICA, diplomirana, sprejema noseče. Bice Hladis, via Madonnina 10/II. (958

ZAHVALA

Ob nenadomestni bridki izgubi naše ljubljene sestre in tete

Julči Pivk

poštne uradnice v Bielli (Vercelli)

se tem potom najiskreneje zahvaljujemo prečastiti duhovščini za tolažilo in spremstvo pri pogrebu, zdravniku gospodu dr. Schemitzu za požrtvovalno zdravljenje, ravnateljstvu poštne uprave v Novari, poštnemu ravnateljstvu, udruženju poštnih uradnikov v Bielli, uslužbencem poštnih uradov v Bielli in Idriji, gospodu poštetatu inž. Caldana in vsemu občinstvu mesta Idrije za izraze resničnega sočutja, vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja, vsem onim, ki so nam stali ob prebridki uri blagodušno ob strani, obiskovali in tolažili pokojnico v njenih težkih urah dolge in mučne bolezni, in vsem onim, ki so od blizu in daleč v tolikem številu spremili našo ljubljeno pokojnico k večnemu počitku.

IDRIJA, 20. julija 1927.

(859) Žalujoča družina **Pivk.**

ZAHVALA

Vsem prijateljem in znancem za spremstvo k večnemu počitku nam nad vse drage hčerke in sestre

SLAVICE

vsem darovalcem cvetja ter za ganljive nagrobnice izrekamo na tem mestu najprisrčnejšo zahvalo.

Sovodnje ob Soči, 20. julija 1927.

Žalujoča družina

(857) **Primožič.**

Darovi za birmo.

Veliko izbero dobite v zlatarni

POVH ALBERT

Via Mazzini 46 — Trst

850

ŠIRITE

„Naš glas“

Mesečno družinsko revijo!

Naročnina za celo leto 16 L

Naslov:

Trieste, Casella postale 348

je izšel.

Prodaja se v TRSTU: v Tiskarni «Edinost», Via S. Francesco 20 in v Knjigarni-papirnici Stoka, Via Milano 37. V GORICI: v Narodni knjigarni, Via Carducci 7, v Knjigarni kat. tisk. društva, Via Carducci 2. V IDRIJI: pri Valentinu Trevenu in Franu Cinibuck. V SOLKANU: pri Mariji Gomišček. V POSTOJNI: pri Antonu Milavcu.

Cena 6·— lir.

Po pošti L 7·50

Prodajalci dobijo običajni popust

PODLISTEK (41)

FRANCE BEVK:

Jakec in njegova ljubezen

10.

Pismo je hodilo do Jakca zelo dolgo. Gozd je ležal pod debelim snegom. Vse dni je drčal les po dveh ogromnih rižah v dolino in bobnel od jutra do večera. Nekateri izmed delavcev so stali pod rižami in skladali hlode na ogromne skladovnice. Pozno zvečer so se ti delavci vračali domov; mejtem so ostali že kuhali večerjo in polegali po ležiščih ob stenah.

Jakec je sedel na tnalu ob ognju, sezul čevlje in sušil hlače in cunje, od katerih se je kadilo.

«Ves sem premočen,» je dejal.

«Nemogoče» je ugovarjal drugi. «Moje hlače so kakor zvonec, zmrzle in polne snega. Bolj ko jih sušiš, bolj so mokre, ko se odtalita sneg in led.»

«To je res,» je dejal Jakec. «Še malo dni, končano bo.»

«In potem?» se je oglasil Balant. «Ali veš, kdaj je za nas končano?»

«Kdaj?»

«Kadar umrjemo.»

«Vem,» je dejal Jakec. «A tudi počitek mora biti. Še stroj se izrabi.»

«Jaka bi rad šel k ženi,» je dejal nekdo. «Pozna se ti, da si šele eno leto oženjen.»

«K ženi?» se je smejal Balant. «V desetih dneh je tu končano. Potem imamo še eno delo. Še dva meseca.»

«Kje?»

«Dve uri odtod. Tam, kjer je podjetnik zbežal. Zaslužek bo dober.»

Jakec je podržal cunje nad plamenom, da so cvrčale, težka misel ga je nadlegovala, ni mu šla v srce.

«Jaz grem domov,» je sklenil čez nekaj časa.

«Pa pojdi,» je rohnel Balant, čigar misel ni bila nikoli tako huda kot glas, ki je hreščal. «Ne dobiš denarja; pa pojdi, če hočeš, sam! Žena naj ti pošlje za pot!»

Jaka je ovil toplo cunjo okoli noge in jo je potisnil v škorenj.

«Tako hudo ti je?» je popravljal Balant vtis svoje besede. «Če hočeš iti, nihče ti ne bo branil. Ampak vedi, da je neumno. Delo je blizu, zaslužek bo masten. Še dva meseca in tako bo, kakor da si dvakrat šel v Rumunijo, ker si si pot prihranil. Tako je, vidiš! Jaka, ne prevelike ljubezni, pameti je treba.»

Jakec je poslušal, besede so prodirale vanj in niso ostajale brez sledu. Ni se imel časa odločiti. Ta čas so prišli delavci iz doline in eden izmed njih, ki je bil ves premočen, je dejal:

«Jaka, daj mi prostor; sicer še zmrznem.»

Jaka je sedel v kot ležišča, novodošlec se je pomaknil k ognju in dahnil iz zadovoljstva: «Aaah!»

«Jaka, kaj mi daš, da ti dam pismo?»

Jakec se je dvignil in stegnil roko. Oči so brale pri ognju naslove, izmed treh pisem je dobil Jakec eno.

«Ali je res, Jaka, da ti je postala žena nezvesta?»

«Molči, nerga!» se je ta obregnil, ki ga je nemilo zadela beseda. «Ali nimaš drugega?»

Govorili so o domu, o snegu, o novem delu in pozabili na Jakca, ki se je stisnil v kot in obračal pismo v rokah. Tipal ga je, kakor da je mogoče zapisano besedo in misel otipati, ko je ni mogel brati. Pretrgal je pismo in gledal ob medlem svitu ognja, da je popisano čez in čez.

Poleg njega je ležal mladenič, ki mu je pisal pismo. Zdelo se mu je, da ga gleda iz mraka. Dotaknil se ga je z roko in ko se je ta zganil, mu je dejal:

«Ali mi boš bral?»

Mladenič se je dvignil. Segel je za tram, privlekel izza njega košček sveče, jo postavil na bruno in prižgal. Par obrazov se je obrnilo v novo svetlobo, nato se zopet nihče ni zmenil zanju.

Pismo je bilo, kakor da je pisano s solzami.